

TONG YULDUZI

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Gazeta 1929 yil 1 avgustdan chiqib boshlagan

№ 20 (66301)
2001 yil 18 may, juma

Sotuvda erkin narxda

Inson zotini buyuklik, komillik sari yetaklovchi bir kuch bor bu yorug' olamda. Bu kuch Olloh tomonidan ato etilgan buyuk ne'mat - iste'doddir. Ana shu iste'dod ortida aslida ziyo beruvchi oftob yashiringan bo'ladi. Iste'dod ishga solinsagina kun kelib, u o'z nurini atrofga socha boshlaydi. Shunda barchaning ko'nglini

yoritgan bu nurning makoni qayerda ekanligi hammani birday qiziqtiradi. Shu o'rinda «Tong yulduzi»ning o'quvchilarini ham qiziqtirgan iste'dod egasi bo'lmish Nargiza To'xliyeva haqida fikr yuritishni joiz deb bildim. Hozirda Alisher Navoiy nomidagi Respublika Nafis san'at litseyining 11-«A» sinfida tahsil olayotgan dugonam shu litseyning faxri, namunal o'quvchilaridan biridir.

Bu samimiy so'zlarni har bir tengdoshim yurakda hayajon va orzu-havas bilan tilga olsa arziydi. Negaki, Zulfiya mukofotini olish xalqning ishonchini

BUGUN YURAKLARDA HAYAJON!

Bugun yurakda o'kinch, Maktabim tark etaman. Uni qo'rsab bir umr, She'r-qo'shiqlar bitaman.

Qo'ng'iroqning sadosi, Yurakka berar dalda. Ustozlarim so'zlarin, Mangu saqlayman dilda.

Butkul tark etsamda men, Yodda saqlayman uni. Gard yuqtirmay nomiga, Doim oqlayman uni.

Zulfiya mukofoti sovrindori

olish bilan barobardir! Bu yorliqni olish Nargizaga nasib bo'lmadi. U dastlab adabiyot yo'nalishida ijod qalamini tebratib, senariylar va insholar to'plamini kitobcha shaklida nashr qildirdi. Va bir qancha hikoyalari gazetalarda chop etildi. Nargizaning bu kungi yutuqlari albatta otanasining bergan tarbiyasi, ustozlaridan olgan ilmlari hamda izlanishlari evaziga bunyod bo'ldi. Ularga yaqindan yordam bergan ustozlari Hoshimjon Ahmedov, Zahro opa Dadaxo'jayeva hamda Arofat opalarning nomlarini alohida qayd etib o'tmoqchiman. Zero,

ularning mehnatlari taftida Nargizadagi iste'dod bu kun o'z mevasini berdi. Natijada dugonamiz o'quvchilik davridayoq talabalik tojini kiydi. Endi u qancha mag'rurlansa ham arziydi. Negaki, ota-ona, ustozlar mehnatini tom ma'noda oqladi. Shuning uchun ham Nargizaga hamma havas ko'zi bilan qaraydi. Shu qatorda men ham «o'n yetti» bahorni qarshi olgan Nargizani samimiy qutlab, talabalik davri muborak!-degim keldi.

Munajat
SADRIDDINOVA,
Nafis san'at
litseyining
10-«A» sinf o'quvchisi.

USTOZDAN

MINNATDORMIZ

Biz tarix fanini juda sevib o'qiymiz. Tarixni bilish o'z qadriyatlarimizni yaxshiroq anglashga, kelajak haqida tasavvurga ega bo'lishimizga yordam beradi. Bu fanni qiziqib, chuqur o'rganishimizda ustozimiz Muyassar Shodiyevaning hissalarini juda katta. U kishi tarixiy sanalarga bag'ishlab tadbirlar o'tkazishimizda boshchilik qiladilar, turli qiziqarli kitoblar bilan bilimimizni boyitadilar. Yaqinda Amir Temurning 665 yilligiga bag'ishlab 7-«A» va 7-«V» sinf o'quvchilari o'rtasida tarix fanidan munozara o'tkazildi. Bu munozarada biz 7-«A» sinf o'quvchilari g'olib chiqdik.

Tarixga qiziqishimizni orttirayotgan o'qituvchimiz Muyassar Shodiyevadan minnatdormiz!

Bobur RAJABOV,
Navoiy viloyati,
Qiziltepa tumanidagi
A. Qodiriy nomli maktab
o'quvchisi.

11.05.2001

O'g'il bolalar qanday bo'lishi kerak? Bu savolga har kim turlicha javob beradi. Ba'zan, «O'g'il bolani uy-ro'zg'or ishlariga urintirmaslik kerak, bor kuch-g'ayratini dars tayyorlashga, bilim olishga sarflasin», degan gaplar ham quloqqa chalinib qoladi. Ammo men bu fikrga hecham qo'shilmayman. Bizlar axir kelgusida bir oilaning boshlig'i, ustuni bo'lamiz-ku. Shuning uchun bilim ham olishimiz, shu bilan birga kasb-hunar ham o'rganishimiz lozim.

Barvaqt uyg'onishni odat qilganman.

O'g'il bola - mard bola

Uy yumushlarida oyimga ko'maklashaman, mol-xolga qarayman, tomorqamizdagi ekinlarni begona o'tlardan tozalayman. Shuning uchun oyijonim meni «Serg'ayrat dastyorim» deya maqtaydilar. Opam, ikki akam maktabda a'lo baholarga o'qishadi. Men ham ulardan o'rnak olishga harakat qilaman. Harakatda hikmat katta, deyishadi. Men bu haqda bir rivoyat ham eshitganman: Qadimda bir mo'ysafidning huzuriga ishi yurishmay yurgan bir yigit kelibdi. «O'g'lim, ishing yurishmayotgan bo'lsa, harakat qil. Shundayam yurishmasa-da, yana harakat qil. Baribir ishing orqaga ketaversa, harakatni yanada kuchaytir», deb maslahat olibdi. Men ham harakatim tufayli uy ishlarigayam, darslarimga ham ulguryapman. Ayniqsa, matematika faniga qiziqaman. Balki ulg'aygach shu fan bo'yicha mutaxassislikka ega bo'larman.

Mirzohir YAHYOYEV,
Toshkent shahridagi Z.Zokirova nomli
25-maktabning 2-«B» sinf o'quvchisi.

Maktabimiz sevimli shoirimiz G'afur G'ulom nomi bilan ataladi. Yaqinda shoir bobomizning tug'ilgan kunlarini keng nishonladik. Kechamizga tashrif buyurgan taniqli olimu shoirlar bizga G'afur

BOG'IMIZDA HAYKAL BOR

G'ulom haqida ko'p narsalarni so'zlab berdilar. O'z navbatida biz ham bobomizning she'rlarini yoddan o'qidik, hikoyalari asosida sahna ko'rinishlari namoyish etdik. Maktabimiz hovlisida shoirning byusti bor. Fursat topdim deguncha, uning yoniga borib, uzoq-uzoq termulaman. Ularning nafaqat ijodkor, balki mehribon, qalbi pok, kamtarin inson bo'lganliklari haqida ham eshitganman. Shuning uchun ham ulardek bo'lishni orzulayman. Tavallud kunlariga atab bir she'r yozgandim. Uni tadbirimizda o'qib bergandim, hamma yoqdi. Sizlar ham bir o'qib ko'ringlar-a:

Maktabimiz bog'i gulzor,
O'rtasida bir haykal bor.
Shoir bobom kulimsirab,
Bizga boqar baxtiyor.

Shoir bobom bizni sevgan,
Bola qalbli bo'lgan o'zi.
Shoir bo'lay ulardayin,
Nasihatdir har bir so'zi.

Mahmudjon AZIMOV,
Shayxontohur tumanidagi
169-maktabning 4-sinf o'quvchisi.

СПОРТ БИЛАН ҚОҚИЛМАЙСИЗ

Спорт. Ҳозирги кунда бу мавзуга жуда катта эътибор берилмоқда. Ўтган 2000 йил "Соғлом авлод" йили, 2001 йилимиз эса "Оналар ва болалар" йили деб эълон қилинди. Бунинг замирида жуда ҳам катта маъно бор.

"Фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлур, қудратли юртнинг фарзандлари эса албатта соғлом бўлмоғи зарурдир", дейди юртбошимиз. Бизларнинг янада соғлом бўлишимиз, чиниқишимиз учун мактабимизда спортга доир кўплаб тадбирлар ўтказилмоқда. Яқинда "Спорт - соғлик гарови" шиори остида енгил атлетика бўйича бир нечта мактаб ўқувчилари ўзаро беллашдилар. Мактабимиз спортчилари 1-ўринни эгаллашди ва туман босқичига чиқибди. Туман босқичида ҳам омад бизга кулиб бокди, у ердан ҳам фахрли 1-ўринни эгаллаб қайтишди. Спортни қанда қилмаган ҳар бир ўғил-қиз келажакда ҳеч қачон қоқилмайди, дардга чалинмайди.

Нуралибек ШУКУРОВ,

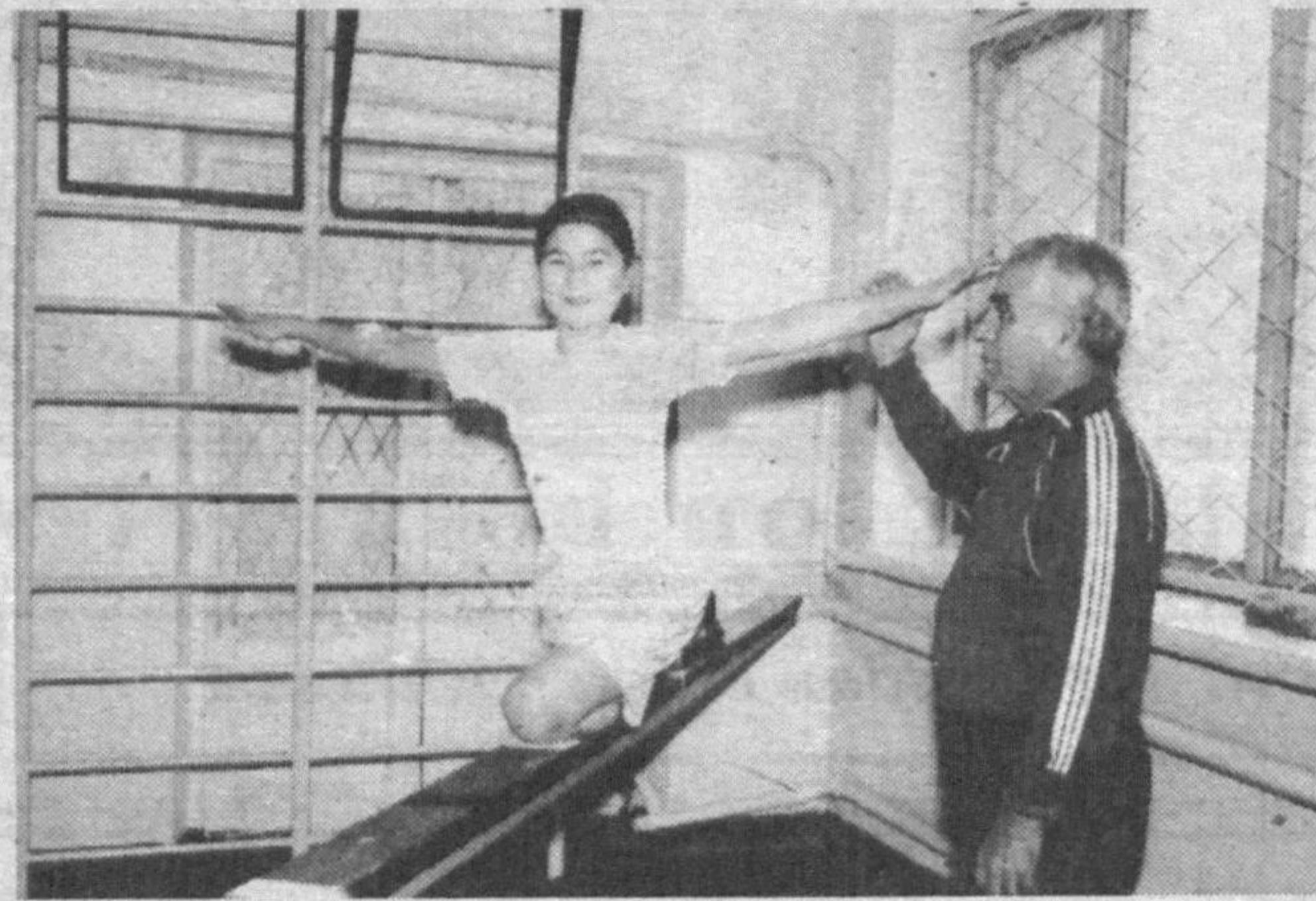
Бухоро вилояти,

Ғиждувон туманидаги

25-мактабнинг 6- "В" синф ўқувчиси.

ОЛИМПИАДАНИНГ УМИД УЧҚУНЛАРИ

Яқинда "Ёш олимпиада умидлари" деб номланган мусобақанинг 1-тури бўлиб ўтди. Мусобақа иштирокчилари - олти тумандан танлаб олинган 14 нафар қизлар спортнинг волейбол, теннис, футбол, югуриш, шахмат-шашка каби турлари бўйича баҳлашдилар. Беллашувларда бизнинг мактабимиз ўқувчилари пешқадамлик қилиб, теннис ҳамда футбол бўйича биринчи, шахмат мусобақасида 2-ўринни кўлга киритишди. Раулова Феруза исмли мактабдошимизнинг рақиб дарвозасига киритган 5 та

тўпи мухлисларни ҳайратга солди. Айтиш мумкин, кунларда спорт мураббийимиз Диясов Михаил Мамедович бошчилигида қизгин ҳозирлик кўраётган жамоамизнинг туманлараро бўлиб ўтадиган мусобақаларида ҳам голиб чиқишларини жуда-жуда хоҳлардим. Ахир, интилганга толе ёр, деб бежиз айтилмаган-ку.

Дилфуза

МАЖИДОВА,

Тошкент шаҳридаги 154-мактаб ўқувчиси.

Катталар эътибор беринг!

Мактабимизда спорт зали йўқлиги мени анчадан бери ўйлантириб келади. Тўғри-да, ахир ақлий фикрлашдан озгина дам олиш учун жисмоний машқлар бажариб туриш ҳам керак-ку. Бир торгина уйчан теннисхона қилиб қўйишган. Қишда ўша ерга тиқилиб олиб теннис ўйнаймиз. Ёзда эса одам юзи кўринмайдиган даражада чанг бўладиган, бир қарич тупроқли майдонда тўп ўйинлари-

ни ўйнаймиз. Наилож?! Бироқ, бизга қўшни Султоноб қишлоғида жойлашган бошқа мактабларда спорт заллари бор. Бизнинг мактабимизда ҳам бошқа мактаблардагидек спорт зали бўлганда эди, маза қилиб турили хил спорт ўйинларини ўйнардик.

Тахмина АБДУРАҲМОНОВА,

Андижон вилояти, Қўрғонтепа туманидаги 33-ўрта мактабнинг 9- "А" синф ўқувчиси.

SHE'RGА SHAYDOMAN

Men «Tong yulduzi» gazetasi sahifalarida e'lon qilinayotgan tengdoshlarim ijodi, maktab hayotiga oid maqolalar, sharxlar, she'r va hikoyalarni muntazam mutolaa qilib boraman. Shuningdek, o'zim ham adabiyotning shaydosi sifatida qalam tebratib turaman. Boisi, ona mehriга to'yamay o'sayotganligim tufayli bo'lsa kerak. Shuning uchun ham onajonim, Vatanim, yaxshi insonlar haqida satrlarda kuylagim keladi. Ustozim Zaynab Shari pova o'zbek tili va adabiyotidan saboq beradilar. Men o'zim yozgan she'r mashqlarimni u kishiga ko'rsatib, maslahatlar olib turaman. Zaynab opa menga tushkunlikka tushmay, hayot haqida, bolalik va yoshlik xususida ko'proq yozishimni uqtiradilar.

Do'stlar bilan quvnashib, O'ynardik biz sho'x-shodon. Qaytmas endi u kunlar, O'rtida qoldi zavqli on.

Zebo YO'LDOSHEVA,
Qoraqalpog'iston Respublikasi, Beruniy tumanidagi 27-o'rtta maktabning 6- «D» sinf o'quvchisi.

Яқинда мактабимизда таниқли болалар адиби Эркин ака Маликов билан учрашув бўлиб ўтди. Мактабимизнинг собиқ ўқувчиси, ҳамқишлоқ адибимизга кўплаб саволлар бердик. Эркин ака ота-онадан эрта етим қолганликлари, узоқ вақт қариндош-уруғларини излаганликларини гапириб бердилар. Янгийўллик Турсуноҳон аммаларини топгунларича кўп оилаларда бола боққанликлари, уй юмушларида кўмаклашганликлари ҳақида

Mening bobojonim urushda qatnashganlar. 9-Mayni yurtboshimiz tomonidan «Xotira va qadrlash kuni» deya e'lon qilinganidan boshlari ko'klarga yetdi. O'sha kunlarda bobom juda o'ychan, xomush bo'lib yurdilar. Urush xotiralarini, jang maydonidan q a y t m a g a n

BOBOJONIM - FAXRIM MENING

quroldoshlarining nomlarini bot-bot esga oldilar. Ko'ksi ko'plab orden va medallar, nishonlar bilan to'lgan harbiy kiyimlarini kiyib olib, ko'zguga uzoq termuldilar, xotiralaridan so'zladilar. Ularning hikoyalaridan Stalingrad ostonasidagi janglarda ishtirok etganliklarini, Ukraina, Belorussiya, Polsha, Chexoslovakiya, Vengriya kabi ko'plab

Biz Nizomiy nomli Toshkent Davlat Pedagogika Universiteti qoshidagi akademik litseyda tahsil olamiz. Bizlarga malakali, bilimli, o'z kasbiga fidoiy bo'lgan ustozlar saboq

FIDOIYLAR "FIDOIY" UNVONI OLISHDI

beradilar. Yaqinda litseyimizda katta tantana bo'lib, unvonlar bilan taqdirlandilar.

хикоя қилдилар. Нега айнан болалар адиби бўлгансиз, деган саволимизга

ERKIN AKA O'QIGAN MAKTAB

улар шундай жавоб бердилар:
- Аммамникида кўлимга тушган китобми, газетамни ҳаммасини ўқиб чиқардим. Аммам фаррошликда тунги навбатчиликда қолсалар, укаларим мен билан қоларди ва уларга эртақ, ҳикоялар тўқиб, айтиб берардим. Асосий вақтим болалар билан ўтарди.
Урта синфлардаёқ «Янгийўл» туман газетасига кичик-кичик

mamlakatlarda bo'lganliklarini ham bilib oldim. Uzoq yillar agronom bo'lib qishloq xo'jaligida ishlab kelgan

bobojonim hamon bardamlar. Hecham bo'sh o'tirmaydilar. Shunday g'ayratli bobojonim borligidan faxrlanaman.

Guloyim NORBOYEVA,
Sirdaryo viloyati, Xovos tumanidagi 7- o'rtta ta'lim maktabining 6- «V» sinf o'quvchisi.

Litseyimiz direktori Ravil aka Isyanov hamda murabbiy Dilorom opa Rametovalar hamkasblarni taqdirlab, s a m a r a l i

mehnatlari, tinimsiz izlanishlari haqida gapirib o'tishdi. Ularning fikrlariga biz ham qo'shildik va unvon olgan fidoiy ustozlarimizni samimiy qutladik.
Ra'no BOLTAYEVA.

лавҳалар, хабарлар бера бошладим. Сухбат давомида Эркин Маликов

ўз устозлари ҳақида ҳам тўлқинланиб гапирдилар.
- Маҳмуджон ака Эргашев, Валихон ота Бобохонов, Сайдал ога Ғаниев. Бу каби исм-фамилияларни кўплаб келтиришим мумкин. Устозларимдан кўплаб яхши нарсаларни ўрганганман. Уларнинг сўзлари ҳамма вақт ёдимда. Биринчи китобим олам юзини кўрганда ҳам устозларим кўз олдимда намоён бўлган...

G'OLIB O'QITUVCHI

T u m a n i m i z d a tumanlararo bo'ladigan «Yil o'qituvchisi» ko'rik tanlovining oxirgi bosqichi bo'lib o'tdi. Bu tanlovda yuqori bal to'plagan sakkiz nafar o'qituvchilar ishtirok etishdi. Bir-biridan ajoyib, qiziqarli va jiddiy test savollarini o'zining zukkoligi bilan yechgan «Do'stlik» nomli 16-o'rtta maktabimiz kimyo fanlari o'qituvchisi Gulbahor opa Rahmatullayeva bo'ldilar. Ikkinchi, uchinchi o'rinlarni 36-maktab o'qituvchilari egalladi. Biz ustozimizni g'oliblik bilan chin dildan qutlab, ulardek ustoz qo'lida ta'lim olayotganimizdan g'ururlandik.

Dilbar OTAJONOVA,
Zangiota tumanidagi 16-o'rtta maktabning 9- «A» sinf o'quvchisi.

Кўпроқ китоб ўқинг. Инсондаги энг яхши фазилатлар асосан китобдан деб биламан,- дея насиҳат қилдилар бизга.

Адиб билан бўлган учрашув жуда қизиқарли ва савол-жавобларга бой бўлди. Фурсатдан фойдаланиб, севимли ёзувчимиз Эркин Маликовнинг ижодий ишларига омадлар тилаймиз. Кўплаб бизларбоп асарлар яратинг, деймиз.

Учрашув ҳаяжони бизни бир умр одамийликка, бардошли ва иродали бўлишга ундайди.
Шерзод ТЎЛАГАНОВ,
Тошкент вилояти, Янгийўл туманидаги 3- мактабнинг 9- синф ўқувчиси.

OROMGOHILAR KUTADI SIZNI

Oynisa HAYDAROVA,
Buxoro viloyat ma'naviyat
va qo'shimcha ta'lim markazi
uslubshunosi:

-11-12 may kunlari «Moviyluxan» oromgohida viloyat oromgohlarida ishlovchi direktor va yetakchilar seminari tashkil qilindi. Maqsadimiz - oromgohda bolalar bilan bevosita muloqotda bo'ladigan tarbiyachilarga maslahatlar berish, oromgoh kun tartibiga albatta falon vaqtdan falon vaqtgacha «Bo'sh vaqt» deya tuzatish kiritish, tadbirlarga faqat faollarnigina emas, hamma bolalarni jalb etishga erishish edi.

Ish tajribamda ayrim oromgohlardan bolalarning qochib ketish hollariga ham duch kelganman. Sababini surishtirsam, «E, zerikib ketdim. Uni qilma, buni qil, hozir mana bu tadbirda qatnashishing shart» deyishlaridan bezib, qochib ketishgan emish. Menimcha, oromgoh tadbirlarini ham bolalar bilan kelishib, ularning taklif-istaklari, xohishlarini inobatga olgan holda ishlab chiqish lozim. Shundagina bola zerikmaydi, vaqtning qanday o'tib ketganligini ham sezmay qoladi.

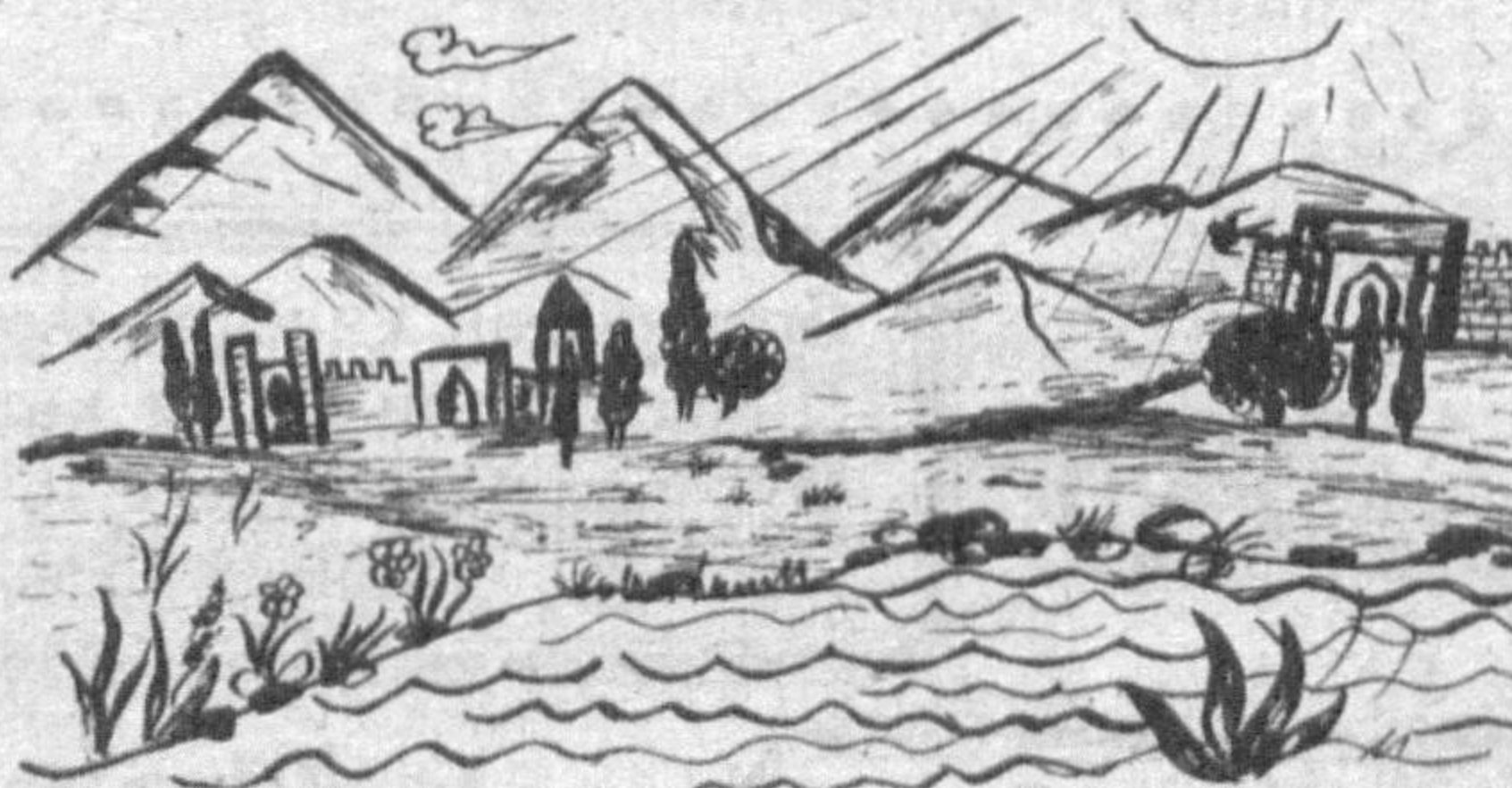
Farangizning oromgohda tushgan surati.

Yodimda bor, bolaligimizda imkon bo'lsa yozgi ta'tilning uchchala oyini ham oromgohlarda o'tkazardik. Shunda ham hecham zerikmasdik. Zerikishga fursat ham yo'q edi-da. Turli qiziqarli o'yinlar, sport bellashuvlari, tog'u toshlarga sayohatlaru ko'rik-tanlovlardan bo'shamasdik. Lekin oromgohlarda maroqli o'tayotgan har bir kunimiz uchun qanchalar mehnat sarf qilinishini, mutassadi amaki-yu xolalarimizning tinimsiz izlanishlari, ishlashlarini hayolimizga ham keltirmasdik...

Bolajonlar, oromgohlarda dam olish sizlarga ham juda yoqadi-a? Ta'til kunlari tezroq kelaqolsaydi, deya kun sanayotgandirsiz. Hademay soya-salqin go'shalarda joylashgan so'lim maskanlar sizlarni quchoq ochib kutib oladi. Oromgohlarda o'tadigan har bir kuningizning qiziqarli, maroqli o'tishi uchun esa mutasaddi aka-opalaringiz hozirdanoq «bosh qotirishyapti».

Kuni-kecha respublika o'quvchilar saroyida yozgi sog'lomlashtirish oromgohlari tashkilotchilarining Davra suhbatini bo'lib o'tdi. Uni respublika o'quvchilar saroyi direktori Ibrohimova Olga Jalolovna olib borib, turli viloyatlar Bolalar va O'smirlar ijodiyot markazi uslubchilariga maslahatlar, yo'l-yo'riqlar berdilar. Oromgohlar dam olish maskanlari bo'libgina qolmay, u yerda o'tkaziladigan har bir tadbir bolalarning dunyoqarashini boyitishi, ijodiy qobiliyatini shakllantirishi, har taraflama ma'naviy kamol topishida yordam beruvchi tarbiya manbai bo'lib xizmat qilishi lozimligini alohida ta'kidladilar. O'tkazilajak tadbirlar bolalarda erkin fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga, atrof-muhitning boyligi va xilma-xilligini his etish, eng yaxshi an'ana va urf-odatlarimiz asosida ularni Vatanga sadoqat, xalqimizga muhabbat, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalashga qaratilgan bo'lmog'i lozim.

Shu maqsadlarda hademay yurtimizda keng tantana qilinadigan mustaqilligimizning 10 yilligiga bag'ishlangan «Mustaqillik - buyuk ne'mat», «Men nechun sevaman O'zbekistonni», «Mustaqillik, asraymiz seni» kabi mavzularda, shuningdek, bolalarning Davlat ramzlariga bo'lgan mehr-sadoqatlarini oshirishga qaratilgan tadbirlar majmuasi o'tkazish ko'zda tutilgan. O'zbekiston tarixi, mustaqillik davrida qo'lga kiritgan yutuqlari haqida bolalarga yanada ko'proq ma'lumot berish maqsadida «O'zbekiston nurli diyorum» mavzuida o'yin-sayohat uyushtirilsa, maqsadga muvofiq bo'ladi. Sayohatga chiqqan guruhlar «Istiqlol», «Tarix», «She'riyat», «Qo'shiq», «Milliy o'yinlar» bekatlarida sayr qilib, undagi topshiriqlarni bajaradilar, bilimlarini yana bir bor sinovdan o'tkazadilar. Shuningdek, oromgohlarda keng o'rin berilgan sport musobaqalari shunchaki o'tkazilmay, ular jarayonida O'zbekiston sporti haqida savol-javoblar ham uyushtirish mumkin. Olga opa hozirgi bozor iqtisodi sharoiti haqida bolalarning yanada kengroq tasavvurga ega bo'lishlari uchun iqtisod saboqlariga oid o'yin-viktoralalar, folklor festivallari o'tkazishilishi mumkinligi haqida ham fikrlar bildirdilar.

Qatnashchilarning har biriga saroy direktori O.J. Ibrohimova, uslubiy bo'lim boshlig'i M.T.Xolmurodova, uslubshunos G.Po'latovalar hamkorligida tuzilgan uslubiy tavsiyalar tarqatildi.

Davra suhbatini juda qiziqarli, munozaralarga boy tarzda o'tdi. Uslubshunoslar bolalarning oromgohlarda o'tadigan kunlarini qiziqarli, mazmunli qilish uchun nimalarga e'tibor berish lozimligi haqida fikrlashdilar, yangi-yangi taklif va istaklari bilan o'rtoqlashib, o'zaro tajriba almashdilar.

XALQIMGA QASIDA

Jafokash ona xalqim, ne-ne sinovdan o'tding,
Erk deya bo'lib sarson, qancha g'amlarni yutding,
Axiri kulib tole, istiqloлга yuz tutding,
Chekkan zahmatlaring yetar, endi o'zbekim,
Kunlar keldi qadding ko'tar, endi o'zbekim.
Aytam ado bo'lmaydi, chekkan jafolaringni,
Qatag'on qildirdilar ne-ne daholaringni,
Oyoq osti qildilar mumtoz navolaringni,
Chekkan zahmatlaring yetar endi o'zbekim,
Kunlar keldi qadding ko'tar, endi o'zbekim.
Qashqirlar toptadilar nomusu iymoningni,
Yetmish yil tahqirlashdi ham sharafu shoningni,
Surgun qildilar botir o'g'loning-Cho'lponingni,
Chekkan zahmatlaring yetar endi o'zbekim.
Kunlar keldi qadding ko'tar, endi o'zbekim.
Nodirang taqdiriga yig'ladi ko'kdagi oy,
Bobur Mirzo o'zga yurtda gohi shox, gohi gadoy,
Mubtalo Uvaysiyning yuzidan ketmish chiroy,
Yovlarning bor ortingda ko'rolmas erkligingni,
Ko'z-ko'z qilgin ularga o'zingga bekligingni.

Umid BOQIYEV,
Toshkent meleoratsiya va
suv xo'jaligi kolleji talabasi.

Feruza OCHILOVA,
Jizzax viloyat Bolalar va
O'smirlar ijodiyot markazi
xodimi:

-Ijodiyot markazimizda ayni kunlarda ish qizg'in. To'garaklarimizning aksariyati maktablar qoshida ochilgan oromgohlarda faoliyat ko'rsatishadi. «Nihol» dastasining ishtirokchilari esa oromgohlarda konsert dasturlari namoyish etish uchun hozirlik ko'rishyapti. Tumanimizning chekka hududlarida joylashgan ayrim oromgohlarda televizorlar ham yo'q. Shu muammoning ham ijobiy hal qilinishini xohlardik.

YOZ OQSHOMI

Yoz oqshomin bir ko'ring,
Sokin, sarafroz bo'lar.
Bulbullarning xonishi,
Ko'ngilga hamroz bo'lar.
Yoz oqshomin bir ko'ring,
So'lim, xushhavo bo'lar.
Tanga orom bag'ishlab,
Ming dardga davo bo'lar.
Yoz oqshomin bir ko'ring,
Ko'kdan to'lin oy boqar.
Yulduzlarning shiviri,
Dilga ajib xush yoqar.
Yoz oqshomin bir ko'ring,
Oh, qandayin soz bo'lar.
Chigirtkalar chirillab,
Birga jo'r ovoz bo'lar.
Yoz oqshomin bir ko'ring,
Totli, sururli bo'lar.
Mayin esgan shabada,
Ajib sehrli bo'lar.

Umida TAYMANOVA,
Tengdoshingiz Umida haqida
gazetamizning
kelgusi sonida o'qiyisiz.

Gulshan TEMUROVA,
Farg'ona viloyat maktabdan
tashqari muassasalar metodik markazi
katta uslubshunosi:

- Oromgohlarda bolalarning ko'ngilli dam olishlari ko'p jihatdan biz tarbiyachilarga bog'liq deb o'ylayman. Bolalar bizning rayimizga qarab emas, biz ularning rayiga qarab ish olib borsak, bolalarcha samimiy muloqotda bo'lishimiz, tortinchoqroq bolalarni tadbirlarga ko'proq jalb qilishimiz kerak. Hozir kimdir bolalarni rag'batlantirish uchun homiy tashkilotlar sovg'alar ajratishsa, deya taklif kiritdi. Menimcha, homiyimiz nima berisharkin, deya kutib o'tirmay, «Mohir qo'llar» to'garaklari tashkil qilinsa, uning qatnashchilari tikkan, to'qigan, yasagan o'yinchoqlarni g'oliblarga esdalik sovg'alari tarzida ulashilsa yaxshi bo'lardi.

Muyassar SHARIPOVA,
Samarqand viloyat Bolalar va O'smirlar
ijodiyoti saroyi «Ma'naviyat va ma'rifat»
markazi mudiri.

-Bolalarni oromgohlarga ko'proq jalb qilish uchun avvalambor ularni yaxshi ta'mirlash, bolalar e'tiborini tortadigan qilib jihozlash, oziq-ovqat muammolarini to'la hal qilish, qolaversa, oromgoh hayotida faol qatnashgan, tadbiru tanlovlarda ishtirok etib, g'oliblikni qo'lga kiritgan o'quvchilarni rag'batlantirish kerak. Buning uchun esa homiy tashkilotlar tomonidan turli o'yinchoqlar, maqtoy yorliqlari ajratilsa yaxshi bo'lardi. Chunki bular bolalarga bir umrga esdalik bo'lib qoladi. Oromgoh kutubxonalarini lotin alifbosidagi kitoblar bilan boyitish kerak.

Feruza JALILOVA yozib oldi.

kitobda ikki tog'asi haqida ham ma'lumot berilgan. Kelini Ofoq Begim ham shoira ekanligi haqida ham aytiladi. Men ulug' Navoiy hazratlari

Navoiydan ham fol ochamiz, deb qolishdi. Buni qarangki, navbat menga kelganda, Navoiyning quyidagi misralari mening folimga chiqdi!

ochuvchisidan, men bir folning talabgoriman, menga o'z nazaringni tashla»...

Ha, men nazarimni tashlab, sirlar olamiga sho'ng'ib hazratning asl dastxatini topdim. Buni Navoiy bobomiz 560 yil narida turib menga so'ylab turardilar. Taqdirning oliyjanoblighi-yu Ollohning irodasidan o'rgilay! Ko'zlarimga go'ë Navoiy bobomiz bilan yuzma-yuz so'zlashaëtgandek, ësh keldi. Bu ëshlarni qachon shu haqda o'ylasam, hamon to'xtata olmayman.

-Navoiy bobomiz qanday dastxat bitgan ekanlar?

-Das'hatda «Bu olamda g'aribu musofirdek yashab o'tgan Navoiy» degan bitiklar bor edi va Navoiyning o'z muxri qo'yilgan, so'ng hadis ëzilgan edi. Qarang, hamisha shoh ënida boy va badavlat yashagan, o'lmas asarlari bilan xalq mehriq sazoavor bo'lgan Navoiy bobomiz ham bu dunëga musofirdek kelib ketuvchi bir hokisor odam sifatida o'zlarini tanigan ekanlar. Kamtarlikni, odamiylikni Alisher Navoiydan o'rganish kerak.

-Qiziqarli suhbatingiz uchun tashakkur! O'ylaymizki, Navoiy bobomizning oltinu javohirlari siz kabi hassos olimu ulamolar sa'y harakati bilan yana izlab topiladi, ma'naviyat sarchashmalari, qaynar buloq ko'zlari ochiladi. Chunki istiqloq, mamlakatdagi hurriyat epkinlari bunga imkoniyat yaratmoqda.

Abduhamid ABDUG'AFFOROV.

Uchinchi xatiga e'ziz

Insondagi eng tiniq xotira - bu bolalik xotiralari bo'lsa ajab emas. Bolalikdagi ixlos ilohiy bir ko'rinish kasb etishi xam tabiiy bir hol. Hamma qatori mening ham bolalik xotiramga mixlangan, ilohiy bir qudrat kasb etgan o'z ustozimga nisbatan bo'lgan bir iliq mehr tuyg'usi bor. Mudom bu komil inson to'g'risida ajoyib bir she'r yozgim kelaveradi. Biroq bu she'rlar hammani lol qoldira omasligidan, hurmat va mehrimni to'la ifodalayolmasligidan o'kinib yuraveraman...

Xudoynazar aka Rayimov 24 yildan buyon dars beradilar. Umriyning bu 24 yillik qismida necha-necha yuraklarga yaxshilik urug'ini sepgan, qanchadan-qancha shogirdlari qalbida iliq mehr tuyg'ularini mavjlantirgan bo'lsa, ajab emas.

Xudoynazar aka Farg'ona viloyati, Beshariq tumanidagi Amir Temur nomli 13-o'rta maktabda o'zbek tili va adabiyot fanidan dars berar ekanlar, avvalo u kishi har bir o'quvchiga har bir darsda nimadir yangilik berishni, ularning har birida o'tilayotgan fanga nisbatan qiziqish uyg'ota olishni o'z oldiga maqsad qilib qo'yadi. Shu vajdanmi, maktab bitiruvchilari orasida o'zbek tili va adabiyoti sohasiga qiziquvchilar anchagina ko'p bo'ladi.

Domlani faqatgina Amir Temur nomidagi maktab o'quvchilari va yangi faoliyat boshlagan o'qituvchilargagina ustoz demaydi, balki Beshariq tumanida juda ko'pchilik yaxshi taniydi va hurmat qiladi. Tuman til va adabiyot o'qituvchilari sho'basining boshlig'i. Bir necha marta tuman «Beshariq tongi» gazetasida adabiyot fanidan metodik maqolalari chop etildi. Bu maqolalarni o'qigach, bir necha yosh pedagoglar oliy toifadagi o'qituvchi Xudoynazar Rayimovni tez-tez yo'qlab, maslahatlar olib turadigan bo'lishdi.

-O'qituvchining yutug'i o'quvchisining yutug'i bilan o'chanadi, -deydi ustoz. -Shu ma'noda olganda, mening ham yutug'im anchagina. Bu yil ikki o'quvchim viloyat miqyosidagi olimpiadada, bir o'quvchim esa viloyat yosh shoirlari tanlovida juda yaxshi natijalarga erishdi.

Ustozim kamtarlik bilan mehnatlarining «bahosi» - bir necha «Faxriy yorliq»laru qator medallar haqida, 1987 yildan katta o'qituvchi, keyinroq oliy toifadagi o'qituvchi, 1991 yilda esa «O'zbekiston xalq maorifi a'lochisi» unvonlari berilganligi haqida gapirishni xohlamaydilar.

- Mening medallarim ham, yorliqlarim ham - sizlar, ya'ni uchiqma qush bo'lgan sobiq o'quvchilarimdir, - deydilar. - Nimaiki yutuqqa erishsalarig, men o'zimga mukofot berilganday quvonaman.

Ha, bolaligim o'tgan qishloqda yorug' bir ziyo taratib turgan inson bir mening emas, barcha shogirdlarining faxridir. Bu faxr nur bo'lib, uzoq-uzoq yillar yanada yorinroq taralib turishini Ollohdan so'rayman.

Tuhfanisa ORTIQOVA.

**NAVOIY ZIDAN
ËSHID NO'IB TOPILMA**

Aziz o'quvchilar! Shu kunlarda buyuk turon zamini bo'ylab mutafakkir shoir, o'zbek tilining asoschisi Alisher Navoiyning ruhi shod kezib yuribdi, desak mubolag'a bo'lmaydi. Chunki 560 yillik tavallud to'yi nishonlanayotgan hazrat Navoiy ijodi va hayotiga oid kechalar, navoiyshunos olimlar bilan uchrashuvlar til bayrami, o'zligini anglab, o'zlikka qaytayotgan butun o'zbek xalqi bayramini boshlab yuborgan. Navoiyxonlik bayramlari bir oy emas, balki yil bo'yi davom etadi. Navoiy merosiga qiziqish xalq o'rtisida yanada avj olmoqda. Men ko'pchilikni qiziqtirgan mutafakkir merosini o'rganish borasida O'zbekistonda qilinayotgan ishlar haqida navoiyshunos olimi Suyuma G'aniyeva bilan suhbatlashdim. Qolaversa, olimi ayamiz Navoiy bobomizning besh yarim asrdan ortiq vaqt o'tib, o'z dastxati bilan yozib qoldirgan asarlarini Eron kutubxonalaridan birida topishga muvaffaq bo'ldilar. Men hayajon va hayrat bilan bu noyob dastxatning qanday topilgani haqida so'zlab berishlarini so'radim. Olima Suyuma G'aniyeva suhbatni uzoqdan, aniqrog'i, o'ttiz-qirq yil naridan boshladilar.

ruhiga sig'ingan holda o'sha tarixiy kunda o'zimni hayajonga solgan bir voqeani ham aytib bermoqchiman: Olimlar o'rtasida dam olish soatlarida XOFIZ FOLI, BEDIL FOLI deb fol ochishga mashg'ul bo'lish odati bor. Shu payt

Men Hofizi Sherozi, har koshifi farëdi. Man tolibi yaktolam, dar man nazar andozi... degan jumlar bor edi unda. Tarjimasini taxminan shunday: «Ey, Sherozdan kelgan inson, sen har qanday sirlarni

-Ëzma adabiëtda shoirning akasi va ukasi haqida, qolaversa, sevgilisi Gul to'g'risida juda ko'p ma'lumotlar bor. Akasi Bahlul Bek Xorazmda, ukasi Darvesh Ali esa Balxda hokim bulgan. Men ona tomonidan bobosi Amir Said Changiy haqida ham ma'lumot topganman. Ammo onalarining ismlari ma'lum emas. Shu haqda izlanish xaëlida ënib yurgan kunlarimda Navoiyning o'z qo'li bilan ëzgan asarlari nahotki qolmagan bo'lsa, degan savol ham ko'ndalang edi.

Alisher Navoiyning 525 yillik tavallud kunlari nishonlanadigan damlarda alloma shoirimiz G'afur G'ulomning qilgan bashorati hech ëdimdan chiqmaydi. O'shanda ko'pchilik «shoirning dastxati topilmagan, topilmaydi ham», degan uzil-kesil xulosaga kelib bo'lgan edi. G'afur G'ulom esa, albatta topiladi, buni ëshlar topadi, deb men o'tirgan kursining orqasidan tortib-tortib qo'ygandilar... Ha, o'sha suhbatdan 35 yil o'tib, ulug' insonning o'z qo'llari bilan ëzgan asarlarini men Eron kutubxonasidan topdim. O'sha

**TESTGA QALAYSIZ?
TOPISHMOQLAPRNI TOPISHGACHI?**

YULDUZ ILMI

1. Termosferadan keyin nima keladi?

- A. Inosfera.
- V. Ekzosfera.
- S. Strasfera.

2. Atmosferadan eng yuqori qatlami ekzosferada necha gradus issiq?

- A. 1000.
- V. 1500.
- S. 2000

3. Inosfera va ekzosferaning orasi necha kilometr?

- A. 670 km.
- V. 690 km.
- S. 700 km.

4. Kim tomonidan va nechanchi yilda ko'rish trubasi kashf etilgan?

- A. 1608 y. Galileo Galiley.
- V. 1548 y. Aburayhon Beruniy.

5. Quyosh yerdan necha marta katta?

- A. To'qqiz million.
- V. O'n million.
- S. O'n uch million.

6. Yer o'z o'qi atrofini bir yilda necha sutkada aylanib chiqadi?

- A. 365.
- V. 376.
- S. 425.

7. Astronomiya qaysi tildan olingan va qanday ma'noni anlatadi?

- A. Rus tilidan olingan bo'lib, yulduzlar hayoti.

Горизонтнинг қуёш ботар томони, Аниқлашга асосдир Оврупонинг. Кун чиқарнинг жуда узоқ томони, Яна қайси тарафидир дунёнинг?

- V. Ingliz tili, yer va yulduz.
- S. Yunoncha, yulduz qonuni.

Тўрт томонинг аниқлаб берар, Даражада жойлар акс этар. Осмондами, сувда, ўрмонда, Саëхатинг чоғи асқотар.

JUG'ROFIYA

1. Duniyoni birinchi bo'lib kim aylanib chiqqan?

- A. Kolumb.
- V. Magelan.
- S. Amerigo Vespiko.

2. Duniyodagi eng baland sharsharaning nomi nima?

- A. Viktoriya sharsharasi.
- V. Megara sharsharasi.

Ер юзида шундай нуқта бор, Кеча-кундуз фарқланмас унда. Юлдузи ҳам сўнмайди зинҳор, Чарақлайди тунда ва кунда.

3. Duniyodagi eng uzun daryoning nomi nima?

- A. Nil.

Унга ўсимликлар юзини бурар, Кумурсқалар инин оғзини курар. “Австралия” - сўзи унга тақалар, Бу томоннинг номи қандай аталар?

- V. Amudaryo.
- S. Sirdaryo.

4. Gallaktikadagi yulduzlarning soni nechta?

- A. O'n milliardga yaqin.
- V. Oltmish milliardga yaqin.
- S. Yuz milliardga yaqin.

Харитамас миқёси бор, Унда жойнинг режаси бор. Аниқроқдир глобусдан, Белгиларнинг ўз ўрни бор.

5. Gallaktikani yorug'lik qancha vaqtda bosib o'tadi?

- A. 50 ming yilda.
- V. 100 ming yilda.
- S. 150 ming yilda

7. Dunyoda nechta mo'jiza bor?

- A. 7ta mo'jiza.
- V. 8ta mo'jiza.
- S. 10ta mo'jiza.

8. Yerning ko'ndalang o'lchami qancha?

- A. 12750 km.
- V. 15850 km.
- S. 20110 km.

9. Yer ekvatorining uzunligi qancha?

- A. 20000 km.
- V. 30010 km.

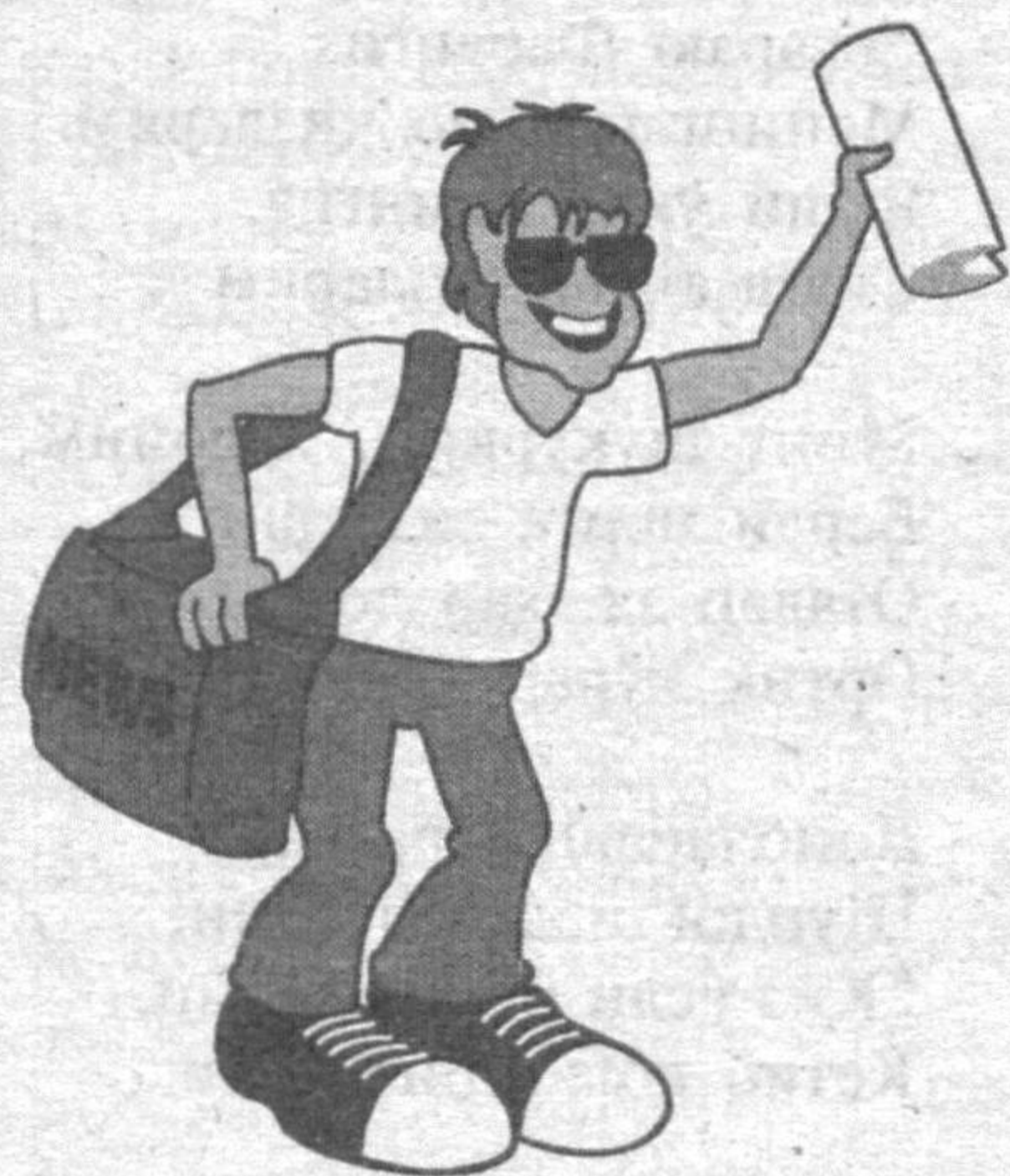
10. Qovun daraxti qayerda o'sadi?

- A. Amerika.
- V. Afrika.
- S. Hindiston

Anvar OCHILDIYEV, Surxondaryo viloyati, Denov tumani. Topishmoqlar muallifi A. MAVJUTOV.

Бир хил баланд нуқтани, Туташтирар бир чизик. Унга рельеф бўлса бас, Ҳеч ранг ишлатмас, қизиқ.

VIKTORINANING SHARTLARI

1. Viktorinaga O'zbekistonda doimiy yashaydigan 14 yoshdan 17 yoshgacha bo'lgan o'quvchilar (2001 yilning 15 mayiga qadar) taklif etiladilar.
2. BMT vakolatxonalarini va BMT loyihalari xodimlarining bolalari, qarindoshlarining bolalari ham viktorinada qatnashishlariga ruxsat etilmaydi.
3. Faqat barcha javoblar aniq-yorqin ko'rsatilgan va viktorina qatnashchisi varaqasi to'ldirilgan bukletlar hamda gazeta bkankalariga ko'rib chiqish uchun qabul etiladi. Xatlar 2001 yilning 20 iyuniga qadar jo'natilishi kerak (bu - pochta shtempeli bo'yicha aniqlanadi).
4. Viktorina qatnashchisi tomonidan buklet/blankalar ikki va undan ko'p nusxada to'ldirilsa, uning viktorinada ishtiroki bekor qilinadi.
5. Viktorina tashkilotchilari - viktorina ishtirokchilaridan javob xati olinganligi haqida ma'lumotlar bera olmaydilar.
6. Viktorinaning barcha savollariga to'g'ri javob berib, 20 ball to'plagan ishtirokchilar viktorina yakuniga taklif etadilar va shu yerda g'olib va sovrindorlar aniqlanadi. Yakunni 2001 yilning yozida, Toshkent shahrida o'tkazish rejalashtirilmoqda.

VIKTORINA ISHTIROKCHISINING KARTOCHKASI

- Ismi.....
 Familiyasi.....
 Manzili.....
 .....
 Pochta indeksi.....
 Telefon.....
 Tug'ilgan kuni va yili.....
 Maktabi.....
 Sinfi.....
 Ishtirok etuvchining imzosi.....
 Agar sen BMT to'g'risida ko'proq bilishni xohlasang, bizga murojaat etishing mumkin:
 Toshkent, 700029, T.Shvchenko ko'chasi, 4
 BMTning O'zbekistondagi Vakolatxonasi,
 Axborot markazi
 Qabul soatlari: dushanbadan-jumaga qadar soat 14.00dan 17.00gacha (chorshanba, shanba va yakshanbadan tashqari)
 Yoki Axborot markazining quyidagi "tezkor" telefonlari orqali qo'ng'iroq qilishing mumkin: 1394835, 1206677, 1391462.

Mazkur viktorina BMTning O'zbekistondagi Vakolatxonasi va BMTning Evropa iqtisodiy komissiyasi (Jeneva) tomonidan ikkinchi marta o'tkazilmoqda. U senga Birlashgan Millatlar Tashkiloti to'g'risida yanada ko'proq bilishga, shuningdek, turli-tuman sovrinlarni yutib olishga yordam beradi. Buning uchun to'g'ri javoblar belgilangan javob varaqasini va to'ldirilgan ishtirok etuvchilar kartochkasini quyidagi manzilga jo'nat:

Toshkent, 700029, Shevchenko ko'chasi, 4., BMTning O'zbekistondagi Vakolatxonasi Axborot markazi

Sening javoblaring 2001 yilning 20 iyuniga qadar jo'natilishi kerak.

Bosh sovrin - Jeneva (Shveysariya)ga sayohat va BMTning Evropadagi bosh qarorgohiga borish. Undan tashqari, g'oliblarga BMT Taraqqiyot Dasturi, YUNISEF, Butunjahon sog'likni taqash tashkiloti va BMT Ko'ngillilar Dasturining turli sovrinlari taqdim etiladi.

Viktorinaning bosh homiysi - "Interprobiznes" korporatsiyasi. Matbuot tomonidan "Tong yulduzi", "Klass" gazetalarini va "O'riat-Dono" radiosi qo'llaydi.

"BMT bilan o'yna"

SAVOLLAR

1. BMTning qaysi hujjati, uni dunyoning 300 dan ortiq xalqlari tillari va shevalariga tarjima qilib tarqatilgani uchun Guinness recordlar kitobiga kiritilgan?

- BMT Nizomi
- Inson huquqlari umumiy deklaratsiyasi

2. BMT tashkilotlari va xodimlari necha Nobel mukofoti bilan taqdirlanganlar?

- 5
- 9
- 11

3. BMTning qaysi tashkiloti (agentligi) hududiy suvlardan tashqari harakatlanayotgan dengiz qaroqchilariga qarshi jiddiy choralarini ko'zda tutadi?

- BMTning inson huquqlari bo'yicha Oliy komissarining komissiyasi

- Xalqaro dengizlar tashkiloti (IMO)

4. BMT tuzulmalaridagi tashkilotlar (agentliklar) ichida a'zolar sonining ko'pligi jihatidan qaysi biri eng yirigi hisoblanadi?

- Butunjahon sog'likni saqlash tashkiloti

- BMTning bolalar jamg'armasi (YUNICEF)

- BMTning oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti (FAO)

5. BMTning tashkilotlaridan (agentliklaridan) qaysi biri butun duyo meva va sabzavotlarining 70 foizidan ortiqrog'iga sifat standartlari belgilab beradi?

- BMTning Evropa iqtisodiy komissiyasi

- BMTning oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti (FAO)

- Jahon oziq-ovqat dasturi

6. Butunjahon sog'likni saqlash tashkiloti salomatlikka qanday ta'rif beradi?

- Kasalliklarni bartaraf etish

- Insonning jismoniy sog'lomlik holati

- Insonning jismoniy, ruhiy va ijtimoiy sog'lomlik holati

7. Ottava konventsiyasida nima to'g'risida fikr yuritiladi?

- Bu bitim havoning ifloslanishiga

qarshi kurash haqida

- Bu bitim urush sharoitida bolalarni muhofaza qilish to'g'risida

- Bu bitim piyodalarga qarshi minalarni ishlab chiqarish va qo'llamaslik to'g'risida

8. "Tinchlikka erishishning yo'li yo'q. Tinchlik, bu - yo'lning o'zidir" degan so'zlar kimga tegishli?

- Maxatma Gandi
- Albert Eynshteyn
- Dag Xammashold

9. O'tgan yili sentyabr oyida Nyu-Yorkda bo'lib o'tgan ming yillik Assambleyasiga necha davlat va hukumat rahbari tashrif buyurdi?

- 185
- 147
- 99

10. 1948 yildan buyon o'z vazifalarini ado etayotgan paytda BMT tinchlik o'matuvchilaridan (tinchlik o'matuvchi missiyalarning fuqaro ishtirokchilarini ham qo'shib hisoblaganda) necha kishi qurbon bo'ldi?

- 534
- 1024
- 1500 dan ortiq

11. BMT davlatlarining yuqori lavozimli shaxslari va harbiylarini Xalqaro jinoiy sudga bera oladimi?

- Yo'q

- Agar mamlakatdagi referendum shunday qaror chiqarsa

12. Dunyo bo'yicha BMT tizimida necha kishi ishlaydi?

- Makdonaldsda ishlayotganlar miqdoriga teng odam xizmat qiladi

- Disneylend va Dismeyuorld kompaniyalarida xizmat qilayotganlar miqdoriga teng xodimlar ishlaydi

- Nyu-York shahar politsiya boshqarmasida ishlayotgan xodimlar soniga teng miqdorda odamlar xizmat qiladi

13. BMT ma'lumotlariga ko'ra dunyoda 15 yoshdan 24 yoshgacha bo'lgan yoshlarning soni qancha?

- Dunyo aholisining 18 foizi
- Dunyo aholisining 25 foizi
- Dunyo aholisining 11 foizi

14. BMT Bosh Assambleyasi tomonidan 1989 yil 20 noyabrda qabul qilingan Bolalar huquqlari

to'g'risida konventsiyaga O'zbekiston qachon qo'shilgan?

- 1994 yil 29 iyunda
- 1997 yil 26 mayda
- 1999 yil 16 sentyabrda

15. BMT Evropa iqtisodiy komissiyasi prognozlarini bo'yicha sanoat robotlari soni 2003 yilda nechtaga yetadi?

- 10 millionta
- 900 mingta
- 450 mingta

16. Ozon qatlamini siyraklashuviga qarshi Vena konventsiyasi quyidagilarni muhofaza qilishga da'vat etilgan?

- Troposfera ozon qatlamini
- Stratosfera ozon qatlamini
- Tropo va stratosfera qatlamini

17. BMTning Evropa iqtisodiy komissiyasiga necha mamlakat a'zo?

- 34
- 55
- 189

18. BMT Nizomi qayerda imzolangan?

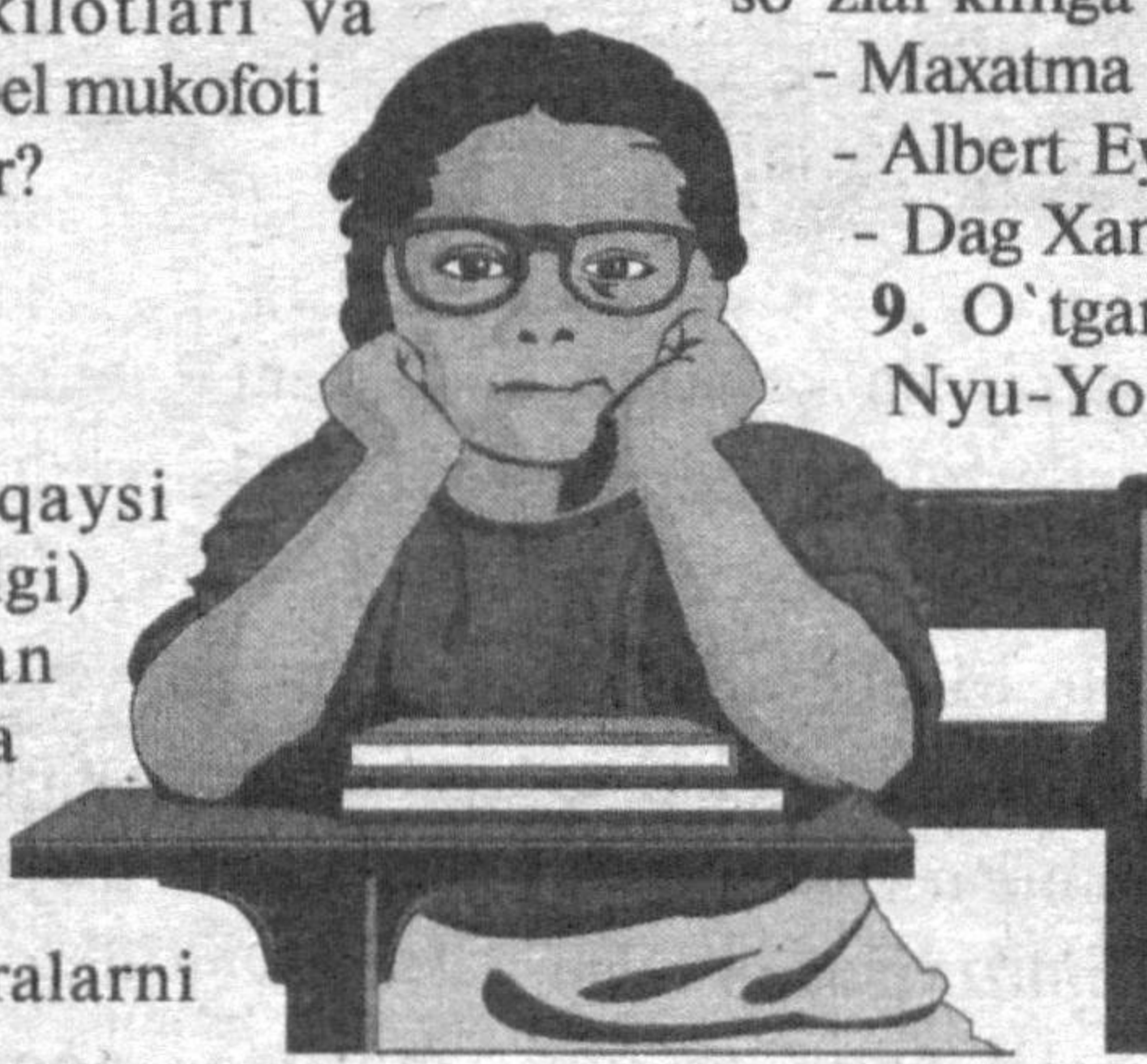
- Nyu-Yorkda
- Londonda
- Parijda

19. Qaysi davlat BMT Nizomiga 51-bo'lib imzo chekkan va shunga muvofiq BMTga qabul qilingan?

- Jazoir
- Polsha
- Avstriya

20. BMT Ko'ngillilar Dasturiga binoan qaysi yil Xalqaro ko'ngillilar yili deb e'lon qilingan?

- 2000
- 2001
- 2003

Саҳифани Муҳаррама ПИРМАТОВА тайёрлади.

Мирзамашраб КУЧЧИЕВ,
Тошкент вилояти,
Паркент тумани ҳокими

*-Mirzamashrab Razzoqovich!
Bolalarga bo'ladigan xizmat doim
go'zal bo'lmog'i kerak, degan
gapingizni eshitib, Parkent tumani
hokimligi binosidagi o'zbekona
bezaklarni ko'rib, sizda san'atkorlik*

IJRO GO'ZAL BO'LMOG'I KERAK

iqtidori ham bo'lishi kerak, degan fikrga bordim.

- Insonning ijrosi, ya'ni u bajaradigan hamma yumushlar birinchi galda toza, chiroyli bo'lmog'i shart. «Shart» deb bekorga aytayotganim yo'q. Hamma narsaning go'zal ijrosi bo'lishi odamda birinchi galda yaxshi kayfiyat tug'diradi. Gap bolalar haqida ketar ekan, falonchi mening bolam, falonchi sening bolang, degan tushunchalar mutlaqo nisbiy tushunchadir. Chunki, bir bola chindan ham kimnikidir. Ammo umum bolalarni oladigan bo'lsak, bu insoniyatning botasi, chunki ular ulg'aygandan keyin insoniyatga aylanadi. Insoniyat esa o'zining boshlanishini, ya'ni bolalarini «seniki», «meniki»ga bo'lishga menimcha haqqi yo'q. Yaxshi bola ham, yomon bola ham bizniki. Odam onadan bir xil tug'iladi. Bir xil yig'laydi. Biroq har xil ulg'ayadi, har xil odam bo'lib yetishadi. Ya'ni, men o'z bolamga qanchalik chiroyli - go'zal tarbiya berdim, boshqa ham o'z bolasiga qanchalik chiroyli, go'zal tarbiya berdi. Bu jiddiy masala. Bola sodda mavjudot, shu bilan behad murakkab mavjudot. Bolalarimizni ilk maktab partasidan: «Sen mustaqil yurtning farzandisan, sen Navoiy, Temur, Beruniy, Buxoriy, Xorazmiy, Ulug'bek, Ibn Sino, Manguberdi, Farg'oniy, Farobiy hazratlarining farzandisan, san'at, adabiyot, yodgorliklar masalasida dunyodagi eng dongdor mamlakatlar qatorida turasan, demak sening yaxshi o'qimaslikka haqqing yo'q. Sen hech qachon Vatanningga, millatingga ziyon keltirmasliging kerak degan tushuncha-

Болаларга қайғурмоқ - келажакка қайғурмоқдир.

tuyg'uni miyasiga quyishimiz, qon-qoniga singdirishimiz kerak. O'rnak ko'rsatish, doimiy ravishda bolalarimizning ehtiyojlarini qondirib borib, chiroyli, go'zal muomala bilan tarbiyalashimiz shart. Qayerda erinish boshlansa, o'sha yerda hamma narsa izdan chiqadi. Biz hech qachon bolalarimizni mahalliychilik tuyg'usi bilan tarbiyalamasligimiz kerak. O'zbekiston degan Vatan Xorazmdan tortib, Qoraqalpog'istongacha, Surxondaryo-yu Namangandan tortib Andijongacha, Toshkentdan tortib Qashqadaryogacha cho'zilib ketadi. «Biz bir Vatan farzandlarimiz, faqat turli viloyatlarda tug'ilganmiz, bir millatmiz», deyish ulug' bir madaniyatga kiradi. Bir Vatan, bir millatning farzandiman, deb qarash bilan qayerda ishlashimizdan, kim bo'lib ishlashimizdan qat'iy nazar Vatanimizni birday gullatishga o'z hissamizni qo'shamiz. «Men falon yerda

21 tasi zamonaviylashtirilgan, 22 tasi esa moslashtirilgan maktablar. Maktablarda 28846 nafar bolalar o'qiydi. O'qituvchilar soni esa 1940 nafarni tashkil qiladi. Maktabgacha ta'lim muassasalari 17 ta. Tarbiyachilar 180 ta, tarbiyalanuvchilar 1800 nafar. Bundan tashqari bolalar va o'smirlar ijodiy markazi mavjud. Bu yerga 650 nafar bola jalb qilingan, 1 ta sport maktabi bor. Bu yerga 665 o'quvchi qatnashadi. 29 ta futbol maydonlari, 2 ta tennis korti, 1 ta kurash arenasi, 2 ta basseyn ham o'quvchilar xizmatida. 36 nafar o'qituvchilar «O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'limi A'lochisi» nishoni bilan taqdirlangan. O'quvchilarimizdan A'zamov Alisher Respublika olimpiadasining g'olibi bo'ldi. Buraimova Dildora, Mirsaidova Sadoqat, Sultonova Irodalar viloyat olimpiadasida sovrinli o'rinlarni egallashdi. Shuningdek,

ishlayapman, erta yo indin ketaman, qurilish qilish, go'zallashtirish nimaga kerak» deb qarash kechirib bo'lmaydigan gunoh. Mustaqillikdan keyin biz o'zimizni topishimiz, o'zimizni kashf etishimiz, o'zimizni yuksaklikka ko'tarishimiz, bolalarimizni jadallik bilan dunyoviy ilm darajasiga ko'tarishimiz shart va kerak. Mustaqillik tug'dirgan zaruriyatlar, yurtboshimiz talab etayotgan go'zal jarayonlar bugungi kunda maktablarimizda jiddiy islohotlar o'tkazishni taqozo qilayotir. Biz bu masalaga juda jiddiy yondoshib, jiddiy islohotlarga kirishganmiz. Menga qolsa, sinflardagi bolalar sonini kamaytirish kerak. Bunda ilm olish sifati ortadi. Bolalar tarbiyasi ham yaxshilanadi. Deyarli hamma maktablarda tekshirish o'tkazilayapti. Biz bu masalaga mutaxassis olimlar va ijodkorlarni ham jalb qilish niyatidamiz. 2000 yili tumanimizga qarashli Nomdanak qishlog'ida Ergash Hojiyev degan fermer kichikroq maktab qurib berdi. Parkent tumaniga qarashli uch qavatli maktab binosi ko'p yildan buyon qarovsiz qolib ketgandi. 2001 yilning yangi o'quv yiliga maktabni ishga tushirish umidimiz bor. Jiddiy o'ylab qarasangiz, ertayu kech xayolingizdan bolalaringiz ketmaydi. Va bu hol hamma ota-ona miyasidan kechadi. Demak, hammamizning fikrimiz mushtarak. Parkent tumani tog'li tuman. Havosi musaffo, suvlari toza, mevalari mo'l. Demak, xalqi ham sog'lom. Ular bilan hamma narsani kelishib bajarsa bo'ladi. Tumanda o'rta ta'lim maktablari 43 ta.

Rustam Rahimov, Jo'ra Sayidg'aniyev, SH. Maqsudov, B. Qurbonov, N. Ashurova, U. Haydarov. E. Karimberdiyeva kabi o'quvchilar viloyat olimpiadasi g'olibi bo'lishdi. Ayni vaqtda maktab o'quvchilaridan Nodira Nortoyevaning «Ko'klam ko'rki», «Ilk mo'jiza» nomli kitoblari, Gulnoza Turg'unboyevaning ham «Tilak» nomli kitobchasi chop etilgan. O'qituvchi Sadoqat Jo'raboyeva «Eng ibratli kelinchak» ko'rik-tanlovida ishtirok etib, Respublika birinchiligini qo'lga kiritdi. Bizning yagona tilagimiz - xalqimiz faravonligini oshirish, san'ati, madaniyatini ulug' bobolarimiz davridagi darajaga, dunyoning eng taraqqiy qilgan mamlakatlari qatoriga ko'tarishdir. O'ylaymanki, yaqin yillarda hammamiz orzu qilayotgan go'zal hayotning sharbatidan ichish baxtiga muassar bo'lamiz. Bu borada «Tong yulduzi» gazetasi ham zo'r berib ijobiy ishlarni amalga oshirayotir.

Keyingi olti oy davomida tumanimizdagi har o'n o'quvchining bittasi «Tong yulduzi»ga obuna bo'ladi. Buni o'zim nazorat qilaman.

- Rahmat, aziz hokim!

Yanglishmasam, qariyib 3000 o'quvchini o'z gazetasiga obuna qildirib berarkansiz-da! Bolalar gazetxonligi - mamlakat siyosati oqil rahbarlarning odilona ilgari surayotgan g'oyasi bilan barobar qadam tashlashda namoyon bo'ladi. Biz sizga ishonamiz.

Suhbatdosh O'ktam HAKIMALI.

ҚИЗЛАРИМГА

Севараю Фарангиз,
Менинг пошшо қизларим.
Яхши ўқиб олингиз,
Сизга айтар сўзларим.

Минг шукурким, худойим,
Берди менга сизларни.
Оталар-да, ҳар доим,
Ортиқ кўрар қизларни.

Донолардан сўралса,
Шундоғ изоҳлар бун:
«Қиз асли биров ҳасми,
Кетиб қолар бир куни.

Жойи чиққан кунда,
Узатишар. Бахти шу.
Тиниб кетса жойида,
Камоли шу, тахти шу!

Шундай бўлгач, қудалар,
«Панд бермабди» - демасин.
«Хулқ, одоб дўконидан,
Қанд бермабди» - демасин.

Дил дафтарим очингиз,
Пандимни тўкиб солай.
Бобом, момомдан мерос,
Қандимни тўкиб солай.

Энг аввало - дил, ният.
Уни тўғри тутингиз.
Жамики бахтингизни,
Ширин сўздан кутингиз.

Бул неъматга қўшилсин,
Бир пиёла чойингиз.
Шунда бўлур, шубҳасиз,
Қалб тўрида жойингиз.

Инсонни улуг қилган,
Лутфилир каломидир.
Чин кўнгилдан айтилган,
Самимий саломидир.

Меҳнат фақат улуглар,
Ундан одам ўлмайди.
«Усиз», дейди улуглар,
«Чин саодат бўлмайди».

Уйингиз ҳам ўзингиз,
Доим бўлинг дилтортар.
Шунда атрофингизда,
Севувчи диллар ортар.

Олам юзи думалоқ,
Одат ҳамма ёқда бир.
Кичикка иззат керак,
Каттага ҳурмат, ахир.

Ҳар хонадон бир олам,
Тошу тарозуси бор.
Сиздан бахт кутганларнинг,
Умиди, орзуси бор.

Доимо ёруғ қилинг,
Ота-она юзини.
Улар бахт тилаб доим,
Дуо қилсин қизини:

Худойим, қизларимга,
Бахти бекам ато қил!
Иймондан, садоқатдан,
Рушноликдан мато қил!
Муслимбек ЙЎЛДОШЕВ,
ЎЗТВ суҳандони.

Муҳтарам ҳамкасблар!

Маълумки, мустақил мамлакатимизда бозор иқтисодиёти томон оламшумул ўзгаришлар амалга оширилиб, республикамизнинг дунё миқёсида мавқеи ва обрў-эътибори ошиб бораётган бир пайтда, ёш авлодни янги замон талаблари асосида тарбиялаш, иқтисодий саводхонлигини ошириш, иқтисодий маданияти ва тафаккурини шакллантириш ўта долзарб масалалардан биридир. Худди шу боис, Республикамиз Ҳукумати ва Президентимиз томонидан иқтисодий таълимга алоҳида эътибор берил-япти ва бу биз учун қувонарли ҳолдир. Иқтисодий билим асослари фанини умумтаълим мактабларида асосий

фанлар қаторида ўқитила бошланганига ҳам беш йилча вақт бўлиб қолди. Эндиликда, республикамизда иқтисодий билим асослари фанини ўқитиш бўйича етарли ўқув методик асос яратилди, бу соҳада маълум ютуқларга эришилди ва энг асосийси, бу фаннинг мактаб дастурига киритиш ҳақида тўғри қарор қабул қилинганлиги амалда исботланди. Ҳозирда иқтисодий билим асослари фани бўйича янги давлат таълим стандарти ва ўқув дастури яратилди. 2001-2002 ўқув йилидан бошлаб эса бу фан 8-синфдан бошлаб янги таълим стандарти ўқув дастури ва янги яратилган дарслик асосида ўқитила бошланади.

Семинар-тренинг давомида республикамиздаги иқтисодий таълимнинг аҳволи, бу соҳада эришилган ютуқлар, ўз ечимини қутаётган муаммолар ва камчиликлар таҳлил қилинди. Бу муаммоларни ҳал қилиш йўл-ўриқлари бўйича тажриба алмашилди ва иқтисодий таълим истиқболлари муҳокама қилинди. Шу муҳокама ва мунозаралар натижаси ўлароқ, биз - семинар-тренинг иштирокчилари республикамизнинг барча иқтисодий билим асослари фани бўйича дарс бераётган ўқитувчилар ва таълим тизимида бу фанни ўқитиш бўйича мутасадди раҳбар ходимлар, мутахассислар эътиборини қуйидаги муаммоларга қаратишга ва уларни ечиш йўлида бор куч ғайратларини сарфлашга чақирамиз.

1. Мактаб дастурида иқтисодий билим асослари фанидан ўқув соатларининг камлиги, мактабни битирув ва олий ўқув юртига кириш имтиҳонлари топшириқларида иқтисодий билим асослари бўйича саволларнинг йўқлиги бу фанни ўқитишни иккинчи даражага суриб қўймоқда. Бу масаланинг бир томони. Иккинчи томондан, аввало биз ўқитувчилар ўз фанимизга бўлган муносабатимизни ўзгартиришимиз ло-

зим. Ваҳоланки, иқтисодий билим асосларини пухта эгаллаш замон ва шаклланиб келаётган бозор иқтисодиётига асосланган янги жамият талаби. Шундай экан, барча ҳамкасбларимиз - иқтисодий билим асослари фани ўқитувчиларини бу фанни ўқитишда бор билим ва маҳоратларини ишга солишга чақирамиз. Бизнинг ўз фанимизга бўлган муносабатимиз ва жонбозлигимизгина бошқаларнинг, хусусан, мактаб раҳбариятининг иқтисодий

шига эришамиз.

2. Иқтисодий билим асослари фани ўқитувчиларининг етишмаслиги ва айни пайтда бу фанни бошқа фан ўқитувчилари ўқитаётганлигини ҳисобга олиб, кўпроқ иқтисодий педагоглар тайёрлаш масаласини тезроқ ҳал этиш лозим.

3. 2001-2002 ўқув йилидан бошлаб 8-синфларда ўқитилиши мўлжалланаётган интерфаол ўқитиш услуби асосида яратилган янги дарслик бўйича барча ўқитувчилар

Яқинда Республика Таълим марказида Ўзбекистон Республикаси Халқ Таълими вазирлиги томонидан Британия Кенгаши билан ҳамкорликда, Осий ривожланиш банки кредит маблағи эвазига амалга оширилаётган "Умумтаълим мактаблари учун дарсликлар ва ўқув адабиётларини нашр қилиш тизимини такомиллаштириш лойиҳаси доирасида иқтисодий билим асослари фанидан "Замонавий дарс ишланмалари" мавзусида семинар-тренинг бўлиб ўтди.

Унда республикамизнинг турли вилоятларидан келган, иқтисодий билим асослари фанидан дарс бераётган, тажрибали 15 нафар ўқитувчилар иштирок этишди. Кўйида ана шу тадбир қатнашчиларининг Республикамизнинг барча иқтисодий билим асослари фани ўқитувчиларига, таълим тизимининг бу фанни ўқитишга мутасадди бўлган барча раҳбар ходимларига ва мутахассисларга қарата мурожаатини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

ИҚТИСОДИЙ ПЕДАГОГЛАР МУРОЖАТИ

билим асослари фанини ўқитишга бўлган муносабатларини ўзгартиришга олиб келиши мумкин. Шундагина мактаб ихтиёридаги соатлар ҳисобидан фанни ўқитишга қўшимча соатлар ажратили-

малакасини ошириш жараёнини ташкил қилиш, малака ошириш жараёнини такомиллаштириш ва жонлантириш лозим.

4. Иқтисодий билим асосларини чуқурроқ ўқитиш мақсадида иқтисодиётга ихтисослашган мактаблар тармо-

ғини вужудга келтириш, керакли ўқув адабиётлари ва дастурлари билан таъминлаш лозим. Бундай типдаги мактабларда иқтисодий билим асослари фанини бошқа фанлар таркибида интеграциялаб ўқитишни йўлга қўйиш мумкин бўлади.

5. Иқтисодий билим асослари фани бўйича нафақат 8-, 9-синфлар бўйича, балки бошланғич синфлардан тортиб, 5-, 7-синфларгача бўлган хилма-хил ўқув адабиётларини, булар бўйича методик таъминотини яратиш ва фан кабинетини безаш ва жиҳозлаш учун кўргазмали қуроллар тўпламларини нашр этириш лозим. Қолаверса, бизга маълум бўлишича, муаллифлар гуруҳи бу соҳада қатор адабиётларни яратиб бўлишган. Гап уларни молиялаштириб, чоп этиришда қолган.

6. Ўқувчиларнинг иқтисодий билим асослари фанига бўлган қизиқишларини рағбатлантириш мақсадида бу фандан мактабдан тортиб республика туригача давом этадиган олимпиада ташкил қилишга чақирамиз. Шунда, республикамиз ўқувчилари учун иқтисодиётдан бўлиб ўтадиган халқаро олимпиадаларга тайёрланиш ва қатнашиш имконияти яратилган бўлади. Бу олимпиада ғолибларига иқтисодий йўналишдаги академик лицей ёки коллежга имтиҳонсиз кириш имтиёзлари берилиши ҳақида ҳам ўйлаб кўра бўлади.

7. Ўқувчиларнинг иқтисодий билим асослари фанини ўрганишга бўлган мотивациясини ошириш мақсадида, иқтисодий йўналишдаги олий ўқув юртига кириш тест-имтиҳонларига иқтисодий билим асослари фанидан саволларни ҳам киритиш, иқтисодий йўналишдаги академик лицей ва коллежларда эса иқтисодий билим асослари фанидан кириш имтиҳонларини жорий этиш лозим.

Суратда: "Умумтаълим мактаблари учун дарсликлар ва ўқув адабиётларини нашр қилиш тизимини такомиллаштириш" лойиҳаси доирасида иқтисодий билим асослари фанидан "Замонавий дарс ишланмалари" мавзусида ўтказилган семинар-тренинг қатнашчилари.

"Иқтисодиётдан сабоқлар" сиртқи мактаб конкурсига қатнашиб келаётган ўқувчилар диққатига!

Иқтисодий билим синовларини астойдил ўрганишга бел боғлаган азиз ўқувчилар!

Мана, конкурсимизни 2000-2001 ўқув йили мавсуми ҳам охираб қолди. Ўтган икки ой давомида севимли газетангиз "Тонг юлдузи" саҳифаларида "Талаб ва таклиф", "Тадбиркорлик", "Давлат ва иқтисодиёт" мавзуларида 17 та дарс бўйича топшириқларни эълон қилдик. Бугунги кунга келиб сиз, азизлардан олган жавоб хатларимиз 3000 тадан ошиб кетди. Хатлар келишда ҳали давом этмоқда. Жавобларингизни ҳакамлар ҳайъати синчиклаб ўрганиб чиқмоқда. Бу йилги мавсум қисқа вақт оралиғида ўтказилаётганлиги ва топшириқлар етарли даражада берилганлигини ҳисобга олиб, янги топшириқларни бермасликка аҳд қилдик. Эълон қилинган 17 та топшириқ бўйича жавоблар 20 май кунигача қабул қилинади. Бундан бу ёғига 20 июн кунигача, сизлардан келаётган иқтисодий мазмундаги мақола ва бизнес режаларни газетамиз саҳифаларида эълон қилиб борамиз. "Энг яхши" иқтисодий мазмундаги мақолалар ва "Энг яхши бизнес режа" лойиҳаси конкурслари ҳам "Иқтисодиётдан сабоқлар" сиртқи мактаб конкурсимизнинг таркибий қисмларини ташкил қилади. Уларнинг натижалари якунловчи босқичга таклиф қилишда ва конкурс ғолибини аниқлашда инobatга олинади. Якунловчи босқичга ўтган ўқувчилар рўйхати 29 июн кунги газетамизда эълон қилинади. Энди энг асосий маълумот: конкурсимизни якунловчи босқични август ойида 10 кун давомида оромгоҳда ўтказишга келишилди. Шундай қилсак, сизнинг билимларингизни янада ошириш бафуржа баҳолан имкониятига эга бўламиз, қолаверса, сиз ҳам янги дўстлар даврасида яхши хордиқ чиқарасиз деган умиддамиз.

Фурсаддан фойдаланиб, "Иқтисодиётдан сабоқлар" сиртқи мактаб конкурсига қатнашаётган сиз зукко ўқувчиларга ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз.

Сизга иқтисодий билим асосларини эгаллашларингизда сабот, чидам тилаймиз. Сизнинг ҳар бирингизга конкурсимиз якунловчи босқичи қатнашчиси ва ғолиби бўлишларингизда омадлар тилаб қоламиз.

Омад сизга ёр, билим мададкор бўлсин!

Конкурс ташкилотчилари.

Мактаб нақадар муқаддас даргоҳ. У бизнинг иккинчи уйимиз. Унинг ҳар бир жиҳози, ўқув партасини кўз қорачиғимиздай асрашимиз керак. Ёшликда олган билим, тошга ўйилган нақш, дейди доно халқимиз. Ёшликда олган билимни энг аввало боғча, кейин эса мактаб беради. Биз ёшлар бугуннинг пойдеворларимиз. Ҳар бир мактабга кириш олдига Ўзбекистон республикасининг Президенти ёшларга берган чақирғи, ёшлар ҳақида сўзлаган нутқлари ёзилган. Буни ҳар бир ўқувчи ёлдан билмоғи шартдир.

Ўқувчи мактабга боришдан аввал ёки кечқурун вазифала-

рини тайёрлаб, эртага бўлади-ган дарслари учун дарс жадвалини тайёрлайди. Мактабга боришдан аввал мен кеча нимани ўргандим, бу-

гун нимани ўрганишга кетяпман, уй вазифаларини пухта тайёрладимми, йўқми, ўқитувчимиз уй вазифасини ёки кеча биз қандай мавзу билан танишганлигимизни айнан мендан сўраб қолса, ўйлаиб, синфдошларим орасида шарманда бўлиб қолмасмикинман деб ўзига-ўзи хаёл зикридан

ўтказди, кейин мактабга боради. Ҳозирги ёшлар мияга ҳеч нарса жойламай вақтни бе-кор ўтказаяпти. Мактабда қизлар мода кўрсатиш учун ёки дўкундан бирор нарса олиб йиққани, ўғил болалар эса футбол ёки бири-бири билан суҳбатлашгани бо-ришади.

Ахир бу ёшлигимиз қайтиб келмайдику, келинг, ҳозир ҳам кеч эмас, озод ва обод ватанда ўқиб, бирор касб эгаси бўлиб қолайлик.

Мунаввар НАЗАРОВА,
Андизжон вилояти,
Пахтаобод туманининг
Маданият қишлоғидаги
35-ўрта мактаб ўқувчиси.

YOSHLIKDA OLGAN BILIM,
TOSHGA OYILGAN NAQSH

«Ўғлим шеър ёзипти, мақола ёки ҳикоя ёзипти», деб таҳририятимизга ота- оналар ўз фарзандларини етаклаб келишса, ҳаяжонга тушаман.

Душанба куни соат 15.00 да бўладиган машғулотиимизга келсин фарзандингиз, дейман.

-Адабиёт тўғрагимизда ёзганларини биргаллашиб ўқиймиз, хато ва камчиликларини тўғрилаймиз...

Аммо барибир ҳаяжонимни боса олмайман. Ва, албатта ота- оналар етаклаб келган болаларнинг асарларини чоп эттиришга ҳаракат қиламан. Чунки ҳамма ота- оналар ҳам фарзанди қизиқишига бундай жиддий киришмайди-да. Қолаверса, ҳаяжонимнинг индаллоси, ўзим ҳам кечагина худди шу даргоҳга, отам кўмагида. Газета таҳририятидаги Сафар Барноев бошқарадиган адабиёт тўғрагига келган эдим-да. Ушанда Сафар ака худди шу сўзларни, яъни, отангки сени шоир қиламан деб газетага етаклаб келибди, албатта таҳрир қилиб чиқариб

бераман, дегандилар.

Ҳа, Сафар аканинг бағри кенглиги, кўнгли дарёлиги унинг тўғрагидан чиққан кўпгина ёзувчи ва шоирларга ҳам ўтган. Улар эндиликда республикамизнинг турли бурчакларида эл эъзози ва нигоҳидаги қаламкаш бўлиб фаолият кўрсатмоқда. Аммо кечагина тарқалган мудхш хабар уларни ҳам, мамлакатимиздаги минглаб зиёли ўқитувчи-ю ўқувчиларни ҳам довдиратиб қўйди. Биз ҳам худди ўша куни,

Кўнмай иложимиз йўқ. Ким йигирма, ким бир юз йигирма ёшда у дунёга сафар қилса, бизнинг Сафар акамиз

рат, истаганингизча топиб бераман, деб кўнгиларини юмшатган ва набиралари билан янги суратга тушиб беришга кўндирган эдим.

Сафар ака «қўймадингиз - қўймадингиз-да», деб ўша кунгидек машҳур суратқашимиз Равиль ака Альбековга сим қоққан ва набира-ю фарзандларини бир ерга тўплаб, улар билан ҳам... суратга тушиш баҳона, дейдорлашиб олганди. Ўша куни Равиль ака суратингизни олса, бутун матбуот ўша суратларингизни босди, деяверингиз, деб қарсақ чалиб турганимиз ҳам ёдимда.

Ҳа, энди ўша кувноқ давра, набиралар қуршовидаги бахтиёр бобонинг сурати тарихга айланди. Нима қилайлик, кўнмай иложимиз йўқ. Яхши сафдошимиз, қадрдон устозимиз, садоқатли ёр, одил ота, оқил инсон Сафар Барноев қалбимизда яшайди. Айтмоқчи бўлган гаплари, ёзмоқчи бўлган асарларини шоғирду фарзандларидан кутамиз.

Соғинсақ, китоблари билан гаплашамиз, суратларига боқамиз. Ҳамиша ёш, ҳаммамизга бош бўлиб кулиб турди бу суратлар...

Умиди АБДУАЗИМОВА.

АБАДИЯТГА САФАР

бундан бир ҳафта илгари ўзлари бошлаб берган тўғрагимиз машғулоти аъзолари билан яна соат уч бўлишини, устоз таҳририятимизга келиб, болалар билан ширин суҳбат қилиб беришларини кутиб ўтиргандик-да. Ахир машғулотиимизда яна қатнашаман деб ўзлари ваъда бергандилар. Қолаверса, газетамизга «Танишайлик, бумен», деб ёзиб берган мақолаларида ҳам, «мен сув ичган меҳри дарё одамлар ҳақида худо хоҳласа ана энди ёзаман», деб қўйгандилар-да. Аммо... ҳафта ўтмай сеvimли ёзувчимиз, самимий устозимиз Сафар ака абадиятга бутунлай сафар қилиб қолади, деб ким ўйлабди дейсиз.

Азиз болалар, сиз ҳам ўз ёзувчи ва шоирингиз, сеvimли «Гулхан» журналингизнинг бош муҳаррири Сафар Барноев ҳақида гапираётганимни англаб, қайғуга тушгандирсиз. Ҳа, вақт - чопагон, умр - ўткинчи экан.

шу йил 6 май куни туғилган кунини қадрдонлари, ҳамкасбу ҳаммаслакларини билан нишонлаб, улар билан дейдорлашиб... 14 май куни 63 ёшида борса келмас сафарга отланди. Икки ҳафта олдин ижодкор ўқитувчиларнинг Ургутдаги анжуманида ҳам қатнашиб, улар билан ҳам сўнги марта дейдорлашиб қолганига нима дейсиз? Чунки Сафар Барноев узоқ вақт Ўзбекистон халқ таълими вазирлигида етакчи мутахассис бўлиб ишлаб, устозлар меҳрини қозонган эди. Яна бир гап, Сафар ака суратга тушишни ёқтирмайдиган инсонлардан эди. Газетамизнинг 4 май сонидида чоп этилган мақоласи бир ҳафта олдин чиқарилган пайтда эски сурат баҳона, уни мақолани саҳифадан қолдириб юбордим. Устоз бундан бироз ранжиб, ахир ўзимга ёққан тарихий сурат бу, деганларида (ёлғонни худо кечирсин), сизга нечта керак шунақа су-

haqiqatni yozishga o'rgatishdir. Viloyatlarda istiqomat qiladigan «Tong yulduzi» o'quvchilari esa to'garagimizning sirtqi maktabi a'zolari bo'lishlari mumkin. Buning uchun ular ijod namunalarini to'garagimiz nomiga yuborishlari mumkin. To'garak ishtirokchilari tengdoshlari asarlarini mashg'ulotlarda muhokama qiladilar. Loyiq topilganlari gazetamizda chop etiladi.

«Tong yulduzi» gazetasi tahririyatiga 91-, 28-, 46-, 64-avtobuslarda kelish mumkin. Markaziy aloqa bekati. Metroning «Paxtakor» yoki «Alisher Navoiy» bekatida tushish mumkin.

Quyida to'garak a'zolarining mashqlaridan namunalar o'qiysiz.

ishtirok etgandilar. Ular yosh qalamkashlarga o'z hayot yo'llari haqida gapirib, ijodga tetapoya qadam qo'yayotganlarga maslahatlar berdilar. Ayniqsa, «Tong yulduzi» gazetasini «qisqa yozish maktabi» deb ataganlari yig'ilganlarni hayajonga soldi. Haqiqatdan ham 72 yildan beri chop etilib, elming ardaqli olimi shoirlari, quruvchi-yu dehqonlarga bolalik hamrohi bo'lib kelayotgan gazeta lo'nda va samimiy gapirishni o'rgangan. Davr nafasi, zamondosh quvonch va tashvishlari ko'zgisiga aylangan. Navbatdagi to'garak mashg'ulotida yangi mehmonlar ham ishtirok etishi kutilmoqda. Maqsadimiz, olamga teran ko'z bilan qarab, yosh muxbiru shoir va yozuvchilarni rost so'zlashga,

«Tong yulduzi» gazetasi qoshidagi «Yosh muxbirlar» to'garagining navbatdagi mashg'uloti 21 may, dushanba kuni soat 15.00 da tahririyat binosida bo'ladi. Unda sevimli yozuvchingiz Erkin Usmonov hikoyanavislik, shoir Sobir Jabbor she'riyat haqida suhbatlashadi. Har galgidek to'garakni «Tong yulduzi» gazetasi bosh muharrir o'rinbasari Feruza Jalilova olib boradi. Qizquvchi yosh shoiru yozuvchilar, jurnalistika sohasiga ko'ngil qo'yganlar bo'lsa, marhamat! To'garagimizning faol a'zosi bo'lishingiz mumkin. Aytgandek, to'garagimizning avvalgi mashg'ulotlaridan birida sevimli adibimiz Safar aka Barnoyev

Xalqimizning ishongan, Ilmga o'ch bolasimiz.

Dilnoza PO'latova,
273-litsey-maktabi o'quvchisi.

MEN KELAJAK QIZIMAN

Men kelajak qiziman,
Istiqlol yulduziman.
Haqiqatning ko'ziman,
Nodiraning o'ziman.

Yurtimga tilayman baxt,
Oltin toju oltin taxt.
Elin sevmagan badbaxt,
Ezgulikka qildim ahd.

Men kelajak qiziman,
Istiqlol yulduziman.

Nodira RAHIMOVA,
Qashqadaryo viloyati, U.Yusupov
tumanidagi Hayit Kenjayev nomli
maktab o'quvchisi.

UKAMGA

Bir ukam bor sho'x-shodon,
Dadajonim erkasi.
O'zi juda mehribon,
Oyijonim serkasi.

To'ybola bo'ldi ukam,
Havas qilar bolalar.
Sarpolar kiydirishdi,
Tog'a, amma, xolalar.

O'zi yosh bo'lsa hamki,
Orzulari juda ko'p.
Deydi:-Leytenant bo'lib,
Elga xizmat qilgum xo'p.

Dilyora ERKINOVA,
Shayxontohur
tumanidagi
45-maktabning
4-«V» sinf
o'quvchisi.

O'ZBEGIM FARZANDIMIZ

Ustozlarning o'gitidan,
Ilmu saboq olgaymiz.
Temuriylar avlodimiz,
Kuch-quvvatga to'lgaymiz.

O'zbekiston -
hur Vatanning,
G'uncha-yu lolasimiz.